

R č. 23/2016

I. Protiprávní čin je spáchán v zájmu právnické osoby ve smyslu § 8 odst. 1 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „t. o. p. o.“), má-li z něho právnická osoba buď majetkový prospěch, nebo jakýkoliv imateriální prospěch, či získá-li jakoukoliv jinou výhodu. Uvedený znak je třeba vykládat tak, že prospěch nebo výhoda právnické osoby plynoucí pro ni ze spáchaného trestného činu prostřednictvím benefitů dosažených tímto trestným činem jejími zaměstnanci či společníky musí mít takovou povahu, že benefitem zaměstnance či společníka právnické osoby jsou podmíněny prospěch nebo výhoda samotné právnické osoby.

Jestliže tedy např. jediný společník právnické osoby – společnosti s ručením omezeným řídil její motorové vozidlo, jímž vykonal jízdy výlučně pro své soukromé účely a svůj osobní prospěch, ač mu byl pravomocným a vykonatelným rozhodnutím soudu uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel, nejde o čin spáchaný v zájmu právnické osoby, a právnická osoba se jím proto nemůže dopustit trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku.

II. Zavinění právnické osoby ve vztahu k některému z trestných činů vymezených v § 7 t. o. p. o. je třeba odvozovat od zavinění fyzické osoby, která při páchaní trestného činu jednala jménem právnické osoby nebo v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti ve smyslu § 8 odst. 1 t. o. p. o., nikoliv od zavinění fyzické osoby oprávněné činit v řízení úkony za právnickou osobu, jde-li o odlišné fyzické osoby.

III. Podmínky, za nichž lze konat hlavní líčení v nepřítomnosti osob, které činí úkony za právnickou osobu, jsou uvedeny v ustanovení § 34 odst. 7 t. o. p. o., které je speciální k ustanovení § 202 odst. 2, 4 a 5 tr. ř. (viz § 1 odst. 2 t. o. p. o.). Podle § 34 odst. 7 t. o. p. o. platí, že nedostaví-li se osoba uvedená v § 34 odst. 1 t. o. p. o., popřípadě zmocněnec obviněné právnické osoby nebo opatrovník, k hlavnímu líčení bez řádné omluvy, může soud hlavní líčení provést v jejich nepřítomnosti, byla-li obžaloba obviněné právnické osobě řádně doručena, byla-li včas a řádně k hlavnímu líčení předvolána, bylo-li dodrženo ustanovení o zahájení trestního stíhání a obviněná právnická osoba byla upozorněna na možnost prostudovat spis a učinit návrhy na doplnění vyšetřování.

R č. 50/2015

Byl-li jednatel jako statutární orgán společnosti s ručením omezeným svědkem v projednávané trestní věci, nemohl za ni činit úkony v řízení nejen v hlavním líčení, v němž byl vyslechnut jako svědek, ale nemohl je činit kdykoliv do budoucna od okamžiku, kdy byl orgánem činným v trestním řízení předvolán jako svědek.

Vyžaduje-li zákon konkrétní nebo speciální subjekt (ve smyslu ustanovení § 114 odst. 1, § 229 tr. zákoníku), stačí k trestní odpovědnosti fyzické osoby, že zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení jsou dány u právnické osoby, jejímž jménem tato fyzická osoba jednala (§ 114 odst. 2 tr. zákoníku).

Okolnost, že právnická osoba nemůže být trestně odpovědná za některý z trestných činů se zúženým okruhem subjektů s ohledem na ustanovení § 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, neznamená, že nemůže být trestně odpovědná fyzická osoba jednající za tuto právnickou osobu. Argument, že fyzická osoba je jen obecným subjektem trestného činu se zúženým okruhem subjektů (pachatelů), za který právnická osoba sama trestně neodpovídá, v této souvislosti neobstojí.

R č. 37/2019

K tomu, aby protiprávní čin nezjištěné fyzické osoby založil trestní odpovědnost právnické osoby podle § 8 odst. 3 t. o. p. o., nestačí závěr, že taková fyzická osoba jednala v zájmu právnické osoby

ve smyslu návěti v § 8 odst. 1 t. o. p. o. K trestní odpovědnosti právnické osoby nepostačuje ani alternativní zjištění, že nezjištěná fyzická osoba jednala v zájmu právnické osoby nebo v rámci její činnosti v některém (*blíže neurčeném*) z postavení podle § 8 odst. 1 písm. a), b), c) nebo d) t. o. p. o., ale musí být učiněn jednoznačný závěr podložený odpovídajícím skutkovým zjištěním, že tato fyzická osoba jednala buď v některém z postavení předpokládaných v § 8 odst. 1 písm. a) až c) t. o. p. o., anebo v postavení podle § 8 odst. 1 písm. d) t. o. p. o., a že v důsledku toho je spáchaný čin přičitatelný právnické osobě buď podle § 8 odst. 2 písm. a) t. o. p. o., anebo podle § 8 odst. 2 písm. b) t. o. p. o. To platí i za situace, má-li být právnická osoba spolupachatelem nebo účastníkem na trestném činu jiné osoby.

R č. 29/2017

Pro závěr, že za určitý trestný čin nese trestní odpovědnost právnická osoba, nestačí, že jde o trestný čin neuvedený ve výjimkách podle § 7 t. o. p. o. a že protiprávní čin spáchala fyzická osoba uvedená v § 8 odst. 1 t. o. p. o. v zájmu právnické osoby nebo v rámci její činnosti. Tento čin totiž musí být přičitatelný dané právnické osobě podle § 8 odst. 2 t. o. p. o., což kromě uvedeného znamená, že jde o takové jednání fyzické osoby, které je svým obsahem a účelem i jednáním právnické osoby navenek.

K trestní odpovědnosti právnické osoby postačí i jen jeden z alternativně stanovených vztahů jednání některé z osob uvedených v § 8 odst. 1 t. o. p. o. k právnické osobě, tedy jednání takové fyzické osoby v zájmu právnické osoby nebo v rámci její činnosti.

Právnické osobě nelze přičítat trestný čin ve smyslu § 8 odst. 2 t. o. p. o., pokud jednající fyzická osoba spáchala protiprávní čin fakticky v rámci činnosti právnické osoby, ale na úkor této právnické osoby. V takovém případě sice platí, že právnická osoba obecně odpovídá za volbu fyzických osob oprávněných za ni jednat, avšak byla-li právnická osoba zneužita ke spáchání trestného činu fyzickou osobou jednající za ni, zpravidla není možno dovodit spáchání trestného činu i touto právnickou osobou.

R č. 34/2017

Ustanovení § 8 odst. 3 t. o. p. o. připouští vyvodit trestní odpovědnost právnické osoby i tehdy, nepodaří-li se zjistit, která konkrétní fyzická osoba jednala způsobem uvedeným v § 8 odst. 1 a 2 t. o. p. o. Rozhodná skutková zjištění ovšem musí i v tomto případě poskytovat dostatečný podklad ke spolehlivému závěru, že určitá fyzická osoba - byť neznámá či neztotožněná - spáchala protiprávní čin jménem trestně odpovědné právnické osoby, v jejím zájmu nebo v rámci její činnosti (např. že v rozporu se svými povinnostmi úmyslně zatajila účetnictví společnosti s ručením omezeným s dalšími důsledky uvedenými v § 254 odst. 1 tr. zákoníku), že si tak počínala v postavení vyžadovaném podle § 8 odst. 1 písm. a) až d) t. o. p. o. (např. jako jednatel společnosti s ručením omezeným) a že vzhledem k tomu lze přičítat spáchání trestného činu právnické osobě ve smyslu § 8 odst. 2 t. o. p. o. (např. v důsledku spáchání činu statutárním orgánem právnické osoby či jeho členem). Tyto podmínky však nebudou splněny, pokud soudy nižších stupňů učinily skutkový závěr, podle něhož nebylo prokázáno, že se stal skutek, kterým měla určitá fyzická osoba založit trestní odpovědnost právnické osoby ve smyslu § 8 odst. 1 a 2 t. o. p. o., resp. jestliže ve vztahu k takové fyzické osobě se soudům nepodařilo vůbec zjistit, zda a jakým způsobem jednala.

R č. 4/2021

Trestní odpovědnosti právnické osoby nebrání, pokud ve smyslu § 8 odst. 4 písm. d) t. o. p. o. jednající fyzická osoba není trestně odpovědná z důvodu nepřičetnosti za protiprávní čin přičitatelný právnické osobě podle § 8 odst. 1, 2 t. o. p. o.

Rozhodnutí NS ČR z 20. 2. 2019; Sp. zn.: 7 Tdo 110/2019

K exkulpací právnické osoby tudíž dochází v případě, jestliže i přes vynaložení veškeré snahy, které bylo možné na právnické osobě spravedlivě požadovat, aby zabránila spáchání protiprávního činu, k takovému činu došlo, a tedy jednání některé z osob uvedených v § 8 odst. 1 zák. o tr. odpovědnosti p. o. bylo určitým excesem, a nejeví se proto jako spravedlivé takové jednání právnické osobě přičíst (srov. § 8 odst. 2 TOPOZ). Opatření právnické osoby sloužící k předcházení spáchání protiprávního činu bude sestávat primárně z dodržování všech zákonů a dalších předpisů, které je tato právnická osoba povinna dodržovat, a vnitřních předpisů, které právnická osoba přijala a jež jsou pro osoby v řídicím, kontrolním nebo vedoucím postavení závazné a zaměstnanci jsou povinni se jimi při plnění pracovních úkolů řídit. [...] K závěru o splnění podmínek pro exkulpací podle § 8 odst. 5 TOPOZ však nestačí prosté přijetí vnitřních předpisů nebo jiných opatření. Důležité je především zajištění dodržování těchto opatření, kontrola jejich plnění a případná detekce jejich porušení a následná adekvátní reakce.

Rozhodnutí NS ČR z 4. 11. 2015, sp. zn.: 7 Tdo 1199/2015

V případě trestní odpovědnosti jak právnické osoby, tak i některé z osob uvedených v § 8 odst. 1 a) až c) zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, se uplatní samostatná souběžná trestní odpovědnost obou těchto subjektů, kdy každý odpovídá za celý způsobený následek. V tomto případě se nejedná o spolupachatelství s ohledem na povahu přičitatelnosti vymezené v § 8 odst. 2 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, neboť zde nejde o úmyslné společné jednání ve smyslu § 23 tr. zákoníku, ale o jednání některé z osob uvedených v § 8 odst. 1 a) až c) citovaného zákona, které je přímo přičitatelné trestně odpovědné právnické osobě.

Rozhodnutí ÚS z 23. 3. 2016, Č.j.: II. ÚS 840/14 - 1

Jakkoli je možno stěžovatelce přisvědčit, že není namístě interpretovat ustanovení § 10 odst. 1 TOPOZ způsobem, že by bylo aplikovatelné na všechny případy singulární sukcese, není současně možné přehlížet, že ačkoliv prodej podniku (resp. závodu) z hlediska teorie spadá pod případy singulární sukcese, vykazuje jisté (materiální) znaky blízké se sukcesi universální. Jinými slovy řečeno, bylo by vskutku proti smyslu samotné právní úpravy trestní odpovědnosti právnických osob, pakliže by případná trestněprávní sankce nemohla dopadat na společnost, na niž by byl převeden celý podnik (závod) trestně stíhané (a posléze i odsouzené) obchodní společnosti. Stěžovatelkou dovolávaná interpretace ustanovení § 10 odst. 1 zákona TOPOZ by tak nevyhnutelně vedla k tomu, že by k faktické beztrestnosti jakékoliv obchodní společnosti stačilo, aby případně převedla svůj podnik (závod), resp. jeho bonitní část na nově vzniklou (či jinou již existující) obchodní společnost.

R č. 40/2020

Trestem zákazu činnosti podle § 20 odst. 1 t. o. p. o. lze právnické osobě zakázat jen tu činnost, v souvislosti s níž se dopustila trestného činu. Uložený trest není možno vymezit jako zákaz jakékoli činnosti právnické osoby bez bližší specifikace druhu této činnosti. Obecné vymezení činnosti, jejíž výkon lze zakázat, obsahuje ustanovení § 73 odst. 3 tr. zákoníku, z něhož se ovšem u právnických osob s ohledem na § 1 odst. 2 t. o. p. o. uplatní jen ta část, kde jde o výkon určité funkce nebo takové činnosti, ke které je třeba zvláštního povolení, nebo jejíž výkon upravuje jiný právní předpis.

Trestně odpovědné právnické osobě je možné uložit trest zákazu činnosti za splnění podmínek § 20 odst. 1 t. o. p. o. za jakýkoli spáchaný trestný čin, jehož pachatelem může být právnická osoba podle § 7 t. o. p. o., a to i jako trest samostatný (§ 15 odst. 3 t. o. p. o.). Neuplatní se zde omezení podle § 73 odst. 2 tr. zákoníku.

Rozhodnutí NS ČR z 1. 8. 2018 Sp. zn.: 3 Tdo 788/2018

Pro uložení trestu zrušení právnické osoby podle § 16 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, není rozhodující, co je předmětem činnosti právnické osoby deklarovaným v zakladatelském dokumentu nebo

zapsaným ve veřejném rejstříku. Podstatná je jen faktická činnost trestně odpovědné právnické osoby. Může jít o právnickou osobu, která byla již založena přímo za účelem páčání trestné činnosti, anebo se trestné činnosti dopustila až v průběhu své existence. Nestací však to, trestná činnost právnické osoby byla jen ojedinělým vybočením z legálního působení, pokud nelze dovést, že její činnost spočívá výlučně nebo alespoň převážně (z hlediska času, vynaložených prostředků, počtu zainteresovaných osob, rozsahu aktivit apod.) v páčání trestné činnosti.

NS ČR rozhodnutí z 21. 11. 2018 Sp. zn.: 6 Tdo 1332/2018

Neznáme-li konkrétní osobu, její konkrétní jednání, těžko můžeme dovést její zavinění se všemi jeho složkami (*vedomostní a volní*). Přitom právnická osoba nemá vlastní zavinění, ale její zavinění je odvozováno od zavinění uvedené konkrétní fyzické osoby, jež je též právnické osobě přičítáno (*viz k tomu Šámal, P. a kol. Trestní odpovědnost právnických osob. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, str. 146 a str. 188*). Takové úvahy ovšem nejsou v rozporu s ustanovením § 8 odst. 3 TOPOZ, které cílí především na případy rozhodování kolektivních orgánů typu představenstva či valné hromady, u nichž se posléze již nepodaří zjistit, který z členů jak hlasoval, a proto se nedovodí, které konkrétní jednání které konkrétní fyzické osoby by mělo být právnické osobě přičítáno, je ovšem zřejmé, že to muselo být nejméně několik z velmi omezeného okruhu fyzických osob téhož postavení v rámci právnické osoby (*kupř. rozhodlo prostou většinou hlasů tříčlenné představenstvo akciové společnosti, avšak nepodaří se prokázat, kdo jak hlasoval*). Vyloučeno ovšem není ani aplikovat uvedené ustanovení na jiné obdobné případy, v nichž nebude jistota, která z konkrétních fyzických osob určitým způsobem jednala, je však zřejmé, že jednání každé z nich by trestní odpovědnost právnické osoby založilo.

ÚS rozhodnutí z 16. 2. 2016 Sp. zn.: III. ÚS 74/16 - 1

Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí nejprve jasně a srozumitelně vysvětlil, z jakého důvodu je třeba místní příslušnost soudu v nyní souzené trestní věci, kdy obžaloba byla podána na jedenáct fyzických osob a zároveň osobu právnickou, stanovit podle pravidel stanovených v § 18 odst. 1 tr. řádu. Nejvyšší soud v této souvislosti poukázal na ustanovení § 31 odst. 1 větu třetí zák. o tr. odpovědnosti p. o., dle něhož platí, že koná-li se společné řízení proti obviněné právnické osobě a obviněné fyzické osobě, koná toto společné řízení soud, který je příslušný konat řízení proti obviněné fyzické osobě, a to tehdy, jsou-li pachateli nejtěžšího trestného činu nebo nejtěžších trestných činů obviněná právnická osoba i fyzická osoba. Nejvyšší soud přitom zdůraznil, že v nyní souzené věci byla obžaloba podána na obviněnou právnickou osobu i ostatní fyzické osoby pro stejný trestný čin (*tj. trestný čin zkrácení daně, poplatku a podobné povinné platby podle § 240 odst. 1, odst. 3 tr. zákoníku*), a tudíž je namístě, aby místní příslušnost soudu byla určena dle zásad zakotvených v § 18 tr. řádu.

NS ČR rozhodnutí z 31. 8. 2016 Sp. zn.: 4 Tdo 928/2016

Pouhá změna ve vlastnické struktuře obviněné společnosti s ručením omezeným, spočívající ve změně majitele jejího obchodního podílu, jejího jednatele, názvu zapisovaného do obchodního rejstříku a sídla, není zákonným důvodem ke zproštění obviněné právnické osoby obžaloby; nejedná se o zánik původní obchodní společnosti, ani o její přeměnu ve smyslu § 32 odst. 11 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. I v případě právního nástupnictví však v souladu s § 10 odst. 1 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim dochází k přechodu trestní odpovědnosti právnické osoby na všechny její právní nástupce.

R č. 28/2015

Použití institutu podmíněného zastavení trestního stíhání podle § 307 tr. ř. není vyloučeno ani v řízení proti právnickým osobám, když zákon o trestní odpovědnosti právnických osob neobsahuje

žádné ustanovení o konání alternativních způsobů řízení (srov. § 1 odst. 2 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „zákon o trestní odpovědnosti právnických osob“).

Doznání požadované ustanovením § 307 odst. 1 písm. a) tr. ř. bude v řízení o přečinu vedeném jak proti fyzické osobě, tak i proti právnické osobě, jejímž jménem obviněná fyzická osoba měla přečin spáchat, naplněno tím, že doznání učiní tato obviněná fyzická osoba (§ 8 odst. 1 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob). Souhlas s podmíněným zastavením trestního stíhání takové právnické osoby nemůže vyjádřit obviněná fyzická osoba (§ 34 odst. 4 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob), nýbrž osoba oprávněná v trestním řízení vedeném proti právnické osobě činit úkony ve smyslu § 34 odst. 1, odst. 2 nebo odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, resp. § 21 odst. 1, odst. 2, odst. 3 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

ÚS rozhodnutí z 20. 11. 2018, č. j. I. ÚS 2436/18 - 1

Jestliže někteří členové statutárního orgánu trestně stíhané právnické osoby nejsou v témže řízení stíháni jako obvinění, ale mají v tomto řízení vystupovat pouze v postavení svědka, jsou tito členové zásadně oprávněni činit za právnickou osobu úkony, a to včetně zvolení obhájce právnické osobě. Ustanovení opatrovníka právnické osobě podle § 34 odst. 5 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob by v takovém případě představovalo porušení práva právnické osoby na obhajobu podle čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

ÚS rozhodnutí z 15. 8. 2018, č. j. II. ÚS 131/2018 - 1

Stát může zákonem svobodnou volbu obhájce omezit ve vybraných případech; jedná se však o mimořádně významný zásah. Proto tak může činit pouze tehdy, pokud takový zásah sleduje legitimní cíl a obстоjí v testu proporcionality.

S ohledem na základní právo právnické osoby na obhajobu, jehož součástí je i právo zvolit si obhájce, je třeba ustanovení § 34 odst. 4 o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim ve znění pozdějších předpisů vykládat tak, že osoba oprávněná činit úkony za obviněnou právnickou osobu (§ 34 odst. 1 zákona) může této obviněné právnické osobě zvolit obhájce i v případě, že tato oprávněná osoba sama vystupuje v řízení jako svědek.

Opatrovník nemůže zvolit obviněné právnické osobě obhájce, je-li opatrovník ustanoven pouze z důvodu, že právnická osoba nemá osobu způsobilou činit úkony v řízení, a tato nezpůsobilost je dána tím, že tato osoba vystupuje jako svědek ve věci obviněné právnické osoby.

Rozhodnutí ÚS z 21. 1. 2020, Č.j.: IV. ÚS 3139/19 - 1

I. Ústavní stížnost proti usnesení, jímž byl právnické osobě v trestním řízení ustanoven opatrovník dle § 34 odst. 5 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, je dle § 75 odst. 1 a contrario zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, přípustná, neboť proti takovému usnesení není přípustná stížnost.

II. Institut opatrovníka právnické osoby v trestním řízení dle § 34 odst. 5 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, je subsidiární povahy a mělo by jej být využíváno jen jako krajního prostředku, neboť vždy představuje zásah do práva právnické osoby na obhajobu v trestním řízení dle čl. 40 odst. 3 Listiny, který musí být proporcionalní vzhledem k účelu, který sleduje.

III. Je-li jediná osoba, která je oprávněna za právnickou osobu v trestním řízení jednat, vyloučena dle § 34 odst. 4 věta první uvedeného zákona proto, že je ve stejné trestní věci obviněna, **toto vyloučení se nevztahuje i na volbu zmocněnce k vykonávání úkonů za právnickou osobu v trestním řízení** dle § 34 odst. 1 uvedeného zákona, **jestliže zde není konkrétní riziko, že tak činí proto, aby právnickou osobu poškodila či na její úkor zvýhodnila v trestním řízení sebe.**

IV. Šetření podstaty práva právnické osoby na obhajobu dle čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod odpovídá požadavek na to, aby výzva dle § 34 odst. 4 věta druhá zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů, byla obligatorní. Není-li v situacích předvídaných ustanovením § 34 odst. 4 uvedeného zákona právnické osobě doručena výzva dle věty druhé tohoto ustanovení, není splněna podmínka pro ustanovení opatrovníka dle § 34 odst. 5 uvedeného zákona. Pokud i přesto soud opatrovníka právnické osobě ustanoví, porušuje tím právo této právnické osoby na soudní ochranu dle čl. 36 odst. 1 Listiny a na obhajobu v trestním řízení dle čl. 40 odst. 3 Listiny.

R č. 1/2021-II.

II. Je-li jediná fyzická osoba, která je jinak oprávněna činit úkony za právnickou osobu v trestním řízení (§ 34 odst. 1 t. o. p. o.), vyloučena podle § 34 odst. 4 věty první t. o. p. o. z provádění těchto úkonů proto, že je ve stejné trestní věci obviněna, toto vyloučení se nevztahuje na volbu zmocněnce k vykonávání úkonů za právnickou osobu v trestním řízení podle § 34 odst. 2 t. o. p. o., jestliže zde není konkrétní riziko, že by taková volba byla učiněna proto, aby poškodila právnickou osobu či aby se na její úkor fyzická osoba zvýhodnila v trestním řízení. Institut opatrovníka právnické osoby v trestním řízení podle § 34 odst. 5 t. o. p. o. je subsidiární povahy a měl by být využíván jen jako krajní prostředek, neboť vždy představuje zásah do práva právnické osoby na obhajobu v trestním řízení a ten musí být proporcionální vzhledem k účelu, který sleduje.

ÚS rozhodnutí z 22. 9. 2020, Č.j.: III. ÚS 1490/20 – 1 (obdobně rozhodnutí z 23.06.2020 Sp. zn.: I. ÚS 2638/19 – 1)

Obviněná právnická osoba má právo na obhajobu podle čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod, z něhož vyplývá možnost volby zmocněnce dle svého uvážení. Neumožní-li soud obviněné právnické osobě vybrat si zmocněnce podle své volby prostřednictvím osoby, která je oprávněna za ni činit úkony a je v téže věci obviněnou, přičemž zjevně nejde v případě takové volby o zjevné zneužití práva, poruší tím práva právnické osoby na soudní ochranu a na obhajobu podle čl. 36 odst. 1 a čl. 40 odst. 3 Listiny základních práv a svobod.

ÚS rozhodnutí z 11. 5. 2020, Č.j.: II. ÚS 3882/19 - 1

Určením odměny advokáta ustanoveného soudem opatrovníkem podle zákona upravujícího trestní odpovědnost právnických osob s odkazem na § 9 odst. 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (*advokátní tarif*), ve znění pozdějších předpisů, dochází k porušení zásady rovnosti v návaznosti na stěžovatelovo základní právo podnikat a právo získávat prostředky pro své životní potřeby prací podle čl. 26 odst. 1 a 3 Listiny základních práv a svobod. (*srovnej dále plenární náleží z 24. 9. 2019, Č.j.: Pl. ÚS 4/19 – 1*).

17.07.2019 Sp. zn. / Č.j.: 5 Tdo 702/2019

Uvedená obecná pravidla o časové působnosti obsažená v trestním zákoníku se užijí i při vyvozování trestní odpovědnosti právnické osoby, jak vyplývá z § 1 odst. 2 TOPOZ, neboť zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim neobsahuje v tomto ohledu žádná zvláštní ustanovení. Ostatně uvedený **princip o zákazu pravé retroaktivity při uplatňování**

prostředků trestního práva je principem úrovně ústavněprávní (srov. čl. 40 odst. 6 Listiny) i mezinárodněprávní (srov. čl. 7 odst. 1 Úmluvy nebo čl. 15 MPOPP).

K § 7 z. o TOPO – zák. č. 183/2016 Sb. – účinnost od 1. 12. 2016

Ale i – 5 Tž 26/2020; 5 Tž 31/2020; III. ÚS 2690/2020; 7 Tdo 1427/2019;